

สรุปสาระสำคัญ

การประชุมพัฒนาคุณภาพข้อมูลการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี

วันที่ 2 เมษายน 2563 เวลา 13.30-16.30 น.

ณ ห้องประชุมอุทัย พิศลยบุตร อาคาร 4 ชั้น 5 สำนักโภชนาการ กรมอนามัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1) นางณัฐวรรณ เขาวนลิลิตกุล	นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)	ประธาน
2) นางสาววริทธิ์พ์ พึ่งพันธ์	นักโภชนาการชำนาญการ	
3) นางสาวทิพราตี คงสุวรรณ	นักโภชนาการปฏิบัติการ	
4) นางสาวสุรรัตน์ พิพัฒน์จารุกิตติ์	นักโภชนาการปฏิบัติการ	
5) นางสาววิภาศรี สุวรรณผล	นักโภชนาการปฏิบัติการ	
6) นางสาวณัฐนิช อินทร์ขำ	นักโภชนาการ	
7) นางสาวสุพรรณณี ช้างเพชร	นักโภชนาการ	

ระเบียบวาระที่ 1 : เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นางณัฐวรรณ ประธาน ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการประชุม เพื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาคุณภาพข้อมูลการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี และมอบหมายให้นางสาววริทธิ์พ์นำเสนอผลการศึกษาคูณภาพข้อมูลการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี ใน 4 จังหวัด

ระเบียบวาระที่ 2 : เรื่องรับรองรายงานการประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ 3 : เรื่องเพื่อพิจารณา

นางสาววริทธิ์พ์ นำเสนอข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษาคุณภาพข้อมูลการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี ใน 4 จังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี เพชรบูรณ์ สมุทรสงคราม และยโสธร ซึ่งในแต่ละจังหวัดกำหนดพื้นที่ในการศึกษาคุณภาพข้อมูล 3 อำเภอ ๆ ละ 3 ตำบล ๆ ละ 4 setting ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนระดับอนุบาล หมู่บ้าน และคลินิกสุขภาพเด็กดี ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยมีประเด็นเพื่อพิจารณาร่วมกัน ดังนี้

ระบบรายงานข้อมูลน้ำหนัก ความยาว/ส่วนสูง ของเด็กอายุ 0-5 ปี

ขั้นตอน	ประเด็น	รายละเอียดปัญหา	ข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหา
การเก็บข้อมูล	<p>- มาตรฐานเครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดความยาว/ส่วนสูง</p> <p>- วิธีการและความถูกต้องในการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง</p>	<p>- เครื่องชั่งน้ำหนักที่ใช้มี 2 แบบ คือ เป็นแบบดิจิทัล มีความละเอียด 0.01-0.1 กิโลกรัม เป็นแบบเข็ม มีความละเอียด 0.5-1 กิโลกรัม ทั้งนี้ความละเอียดของเครื่องชั่งน้ำหนักที่เหมาะสมคือ ไม่เกิน 0.1 กิโลกรัม</p> <p>-ไม่มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องชั่งน้ำหนัก ก่อนใช้งาน</p> <p>-เครื่องวัดส่วนสูงมีหลายรูปแบบ เช่น เครื่องวัดส่วนสูงที่ทำจากแผ่นไม้ มีความละเอียด 0.1-5 เซนติเมตร เครื่องวัดส่วนสูงบางรูปแบบมีความละเอียดแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ 0-100 เซนติเมตร มีความละเอียด 1 เซนติเมตร และตั้งแต่ 100 เซนติเมตร ขึ้นไป มีความละเอียด 5 เซนติเมตร เครื่องวัดส่วนสูงที่เป็นแผ่นกระดาษ พลาสติก หรือโฟม มีความละเอียด 1-5 เซนติเมตร เครื่องวัดส่วนสูงที่อยู่ในเครื่องเดียวกับเครื่องชั่งน้ำหนัก ความละเอียด 0.1-1 เซนติเมตร ทั้งนี้ความละเอียดของเครื่องวัดส่วนสูงที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กคือ ไม่เกิน 0.1 เซนติเมตร ดังนั้นเครื่องวัดส่วนสูงที่ใช้ในบางแห่งไม่เหมาะสม โดยเฉพาะเครื่องวัดส่วนสูงที่อยู่ในเครื่องเดียวกับเครื่องชั่งน้ำหนักไม่เหมาะสมกับการใช้วัดส่วนสูง เนื่องจากต้องยืนบนเครื่องชั่งน้ำหนัก สันเท้า หลัง ก้น ไหล่ ศีรษะไม่สัมผัสกับไม้วัด</p> <p>- ไม่มีไม้ฉากในการอ่านค่าความสูง</p> <p>- การวางเครื่องชั่งน้ำหนัก มีการวางบนพื้นที่ไม่ราบ เอียง และแสงสว่างไม่เพียงพอ สำหรับการอ่านตัวเลข</p> <p>- เครื่องชั่งน้ำหนักแบบเข็มไม่ปรับเข็มให้อยู่ที่เลข 0</p> <p>- ก่อนการใช้เครื่องชั่งน้ำหนักไม่มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องชั่ง หรือ บางแห่งมีการตรวจสอบ แต่ใช้ขนาดของลูกตุ้มน้ำหนักมาตรฐานไม่เหมาะสม เช่น 2 กิโลกรัม หรือ 3 กิโลกรัม</p>	<p>- เตรียมข้อมูลรายละเอียดเครื่องชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดส่วนสูงที่ได้มาตรฐาน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้พื้นที่นำไปใช้</p> <p>- การประยุกต์ใช้อุปกรณ์แทนเครื่องวัดความยาว/เครื่องวัดส่วนสูง เช่น สายวัด ตลับเมตร</p> <p>- จัดทำคลิปวิดีโอ/ Info Graphic สาธิต</p> <ul style="list-style-type: none"> • การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องชั่ง • การติดตั้งเครื่องวัดส่วนสูง • วิธีการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง

ขั้นตอน	ประเด็น	รายละเอียดปัญหา	ข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหา
		<p>- วิธีการชั่งน้ำหนักไม่ถอดเสื้อผ้าออกให้เหลือเท่าที่จำเป็น โดยเฉพาะเสื้อกันหนาว เสื้อหนา ๆ รวมทั้งรองเท้า ถุงเท้า และไม่นำของเล่น/สิ่งของออกจากตัวเด็ก</p> <p>-ผู้ที่ทำการชั่งน้ำหนักไม่อยู่ในตำแหน่งตรงข้ามกับเด็ก ส่วนมากอยู่ด้านซ้ายหรือขวา ทำให้อ่านค่าน้ำหนักมากหรือน้อยไปได้</p> <p>- การติดตั้งเครื่องวัดส่วนสูง ติดกับผนังหรือเสาที่ไม่เรียบ ไม่ยึดให้แน่น โยกเยก/เอียง - เครื่องวัดส่วนสูงที่เป็นแผ่นกระดาษ พลาสติกหรือโฟม มีการติดตั้งสูงจากพื้นไม่เท่ากับ ตัวเลขเริ่มต้นของแผ่นวัดความสูง เช่น แผ่นวัดความสูงตัวเลขตัวเลขเริ่มต้นที่ 50 เซนติเมตร ต้องติดตั้งสูงจากพื้น 50 เซนติเมตร แต่พบว่าติดตั้งสูงจากพื้น 55 เซนติเมตร</p> <p>- วิธีการวัดส่วนสูง ไม่ถอดรองเท้า ถุงเท้า เด็กผู้หญิงไม่นำกิ๊บบ ที่คาดผม หรือที่มัดผม ออกก่อน การจัดทำในการวัดส่วนสูงไม่ถูกต้อง คือ เท้าไม่ชิด เข่างอ และส้นเท้า หลัง ก้น ไหล่ ศีรษะไม่สัมผัสกับไม้วัด</p> <p>- ไม่มีไม้ฉากสำหรับวัดค่าส่วนสูง ส่วนใหญ่ใช้ไม้บรรทัดสำหรับอ่านค่าส่วนสูงแทน ไม้ฉาก ซึ่งการใช้ไม้บรรทัดแทนไม้ฉากจะทำให้การอ่านค่าไม่ถูกต้องคลาดเคลื่อนได้</p> <p>- กรณียืนวัด ไม่มีการจัดทำยืนให้ถูกต้องสำหรับการวัดส่วนสูง (เท้าชิด ยืนตัวตรงไม่ งอเข่า ส้นเท้า หลัง ก้น ไหล่ ศีรษะสัมผัสกับไม้วัด)</p> <p>- ไม่ใช่ไม้ฉากในการอ่านค่าส่วนสูง ใช้ไม้บรรทัดแทน</p> <p>- เครื่องวัดส่วนสูงบางแบบมีไม้ฉาก แต่อ่านค่าได้ลำบากต้องให้เด็กก้าวออกไปก่อน จึงสามารถอ่านค่าได้ ซึ่งหลังจากเด็กออกจากที่วัดอาจทำให้ไม้ฉากขยับได้</p> <p>- การวัดความยาว/ส่วนสูงเด็ก ไม่ใช่อายุเป็นเกณฑ์ในการวัดหากเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี สามารถยืนได้ก็จะใช้การยืนวัดส่วนสูง ซึ่งเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ต้องใช้การนอน วัดความยาว เนื่องจากเด็กยังไม่สามารถยืนเหยียดได้ตรง วิธีการวัดความยาว</p> <p>- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านบางที่ใช้วิธีการให้พ่อแม่/ผู้ดูแลเด็ก อุ้มเด็ก พาดบ่าและใช้สายวัด ๆ ความยาวเด็ก ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การใช้อุปกรณ์แทนเครื่องวัด ส่วนสูง เช่น สายวัด <p>- นำเทคโนโลยี IoT มาใช้เชื่อมต่อกับ เครื่องชั่ง เครื่องวัดความยาว/เครื่องวัด ส่วนสูง เพื่อลดปัญหาการจดบันทึก ผิดพลาด และลดภาระการบันทึกข้อมูล ของเจ้าหน้าที่ รพ.สต.</p> <p>-อบรมวิธีการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ ส่วนสูงที่ถูกต้องให้ ครูพี่เลี้ยง/ครูประจำชั้น และ อสม.</p> <p>-หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้จัดทำ โปรแกรม JHCIS/HOSxP PCU และ HDC</p>

ขั้นตอน	ประเด็น	รายละเอียดปัญหา	ข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหา
	<ul style="list-style-type: none"> - ความครอบคลุมของเด็กที่ได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการย้าย type เด็ก เพื่อให้ได้ความครอบคลุมในการชั่งวัดสูง ๆ จึงทำให้เด็กบางคนไม่ได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง - ขาดการติดตามกรณีเด็กที่ไม่ได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มระบบติดตาม/แจ้งเตือน - หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้จัดทำโปรแกรม JHCIS/HOSxP PCU และ HDC
<p>การบันทึกข้อมูลและการแปลผลการเจริญเติบโต</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ความถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกข้อมูลน้ำหนัก ความยาว/ส่วนสูง ผิดพลาด - เมื่อเด็กมารับบริการในคลินิกสุขภาพเด็กดีแล้วไม่ได้ชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง โปรแกรม JHCIS/HOSxP PCU จะนำข้อมูลที่มีอยู่เก่ามาบันทึกให้ - เด็กอายุ 5 ปี 11 เดือน บางคนไม่แปลผลโภชนาการ - ข้อมูลเป้าหมายเด็ก 0-5 ปี ที่ดึงมาจากโปรแกรม JHCIS บางไตรมาส เด็กบางคนไม่ได้รับการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง - โปรแกรม JHCIS พบช่องที่ไม่แปลผลโภชนาการ ในเด็กที่อายุ > 2 ปี (ในรายชื่อพบความยาวต่ำกว่า 45 ซม.) - ตรวจสอบดูจากประวัติโภชนาการในโปรแกรม JHCIS/HOSxP PCU พบปัญหากรณีการลงผลข้อมูลส่วนสูง มีค่าลดลง หรือเพิ่มมากกว่าความเป็นจริง - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล มีการใช้โปรแกรมแปลผลน้ำหนักและส่วนสูง หลากหลาย เช่น Thai Growth, KidDiary, Excel ของนายแพทย์ชลทิศ, Localschool และ DMC - การแปลผลการเจริญเติบโตบางโปรแกรมยังไม่ครอบคลุมเกณฑ์การเจริญเติบโต ทั้ง 3 เกณฑ์ ใช้เพียง 2 เกณฑ์ คือน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง และส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ - โปรแกรมบางโปรแกรมยังไม่ใช้ข้อมูลกราฟการเจริญเติบโตชุดใหม่ตาม WHO 2006 ในการแปลผลการเจริญเติบโต - กราฟการเจริญเติบโตในสมุดประจำตัวนักเรียนของเด็กอายุ 3-5 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล ยังไม่เปลี่ยนมาใช้กราฟชุดใหม่ ตาม WHO 2006 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงโปรแกรม BNutri-GSP เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลใช้ในการบันทึกและแปลผลการเจริญเติบโตของเด็ก - เชื่อมต่อโปรแกรม BNutri-GSP กับ 43 แฟ้ม เพื่อลดภาระการบันทึกข้อมูลของเจ้าหน้าที่ รพ.สต. - ประชุมปรับปรุงกราฟการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สภ./กองแผน/ศูนย์เทศฯ/กยผ./JHCIS/HOSxP PCU/HDC) - ทำคลิปวิดีโอ/Info Graphic สาธิตการจุดกราฟและการแปลผลการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี

ขั้นตอน	ประเด็น	รายละเอียดปัญหา	ข้อเสนอเพื่อแก้ไขปัญหา
		- ไม่มีการจตุกราฟและลากเส้นกราฟในแต่ละเกณฑ์ สำหรับเด็กแต่ละคน เพื่อแสดงแนวโน้มการเจริญเติบโตของเด็ก	
ระบบรายงาน	-การรายงานผล	<p>-เด็กที่มารับบริการในคลินิกสุขภาพเด็กดีในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ข้อมูลน้ำหนัก ความยาว/ส่วนสูง มีการบันทึกลงสมุดสีชมพู แต่ไม่มีการจตุกราฟและลากเส้นกราฟและไม่มีการรายงานการเจริญเติบโตของเด็กให้พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กทราบ</p> <p>- เจ้าหน้าที่สาธารณสุขนำข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูง มาจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล มาบันทึกลงโปรแกรม JHCIS/HOSxP PCU แล้ว ไม่มีการรายงานผลการเจริญเติบโตคืนกลับให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล เพื่อแจ้งให้พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กทราบ</p> <p>- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลไม่มีการรายงานผลการแปลผลการเจริญเติบโตของเด็กจากโปรแกรมให้พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กทราบ</p> <p>- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลแจ้งผลน้ำหนัก ส่วนสูงเด็ก ให้พ่อแม่/ผู้เลี้ยงดูเด็กทราบ ผ่านสมุดรายงานประจำตัวเด็กปฐม เทอมละ 1 ครั้ง</p> <p>-ข้อมูลน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง โปรแกรม JHCIS แยกเป็นรายหมู่บ้าน แต่ในระบบ HDC ไม่แยก และจำนวนไม่ตรงกัน</p>	-พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข ครูพี่เลี้ยง และครูอนุบาลในด้านการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี

ระเบียบวาระที่ 4 : เรื่องอื่น ๆ

นางณัฐวรรณ ประธาน มอบหมายนางสาววารีทิพย์จัดทำรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพข้อมูลการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปี (ร่าง Model) มานำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

